

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

791

Hely

Idő

"1921"

Személy

Szerző:

Cím:

A dözsölő Budapest

Forrás:

Nemzeti Ujság

Bp.
(Hely)1921 7/30
(Idő)

(Köt. v. füz.) (O)

A dözsölő Budapest.

Kik járnak az orfeumokba és mulatókba? — Pezsgős dáridók a bárokban. — Záróra utáni mulatozások a redőny mögött. — Huszonnyolc feljelentés a Park-bár ellen. — Kőrseta a pesti éjszakában.

(A Nemzeti Ujság tudósítójától.) A Margit-hidon egy asszony rózsát cipel a hátán. Kopott, rongyos, elnyűtt és fiatal. Meghajolva, lomhán, fáradtan halad, rossz tüdejéből fel-felzúgköl a halál kutyája, aztán megy tovább, lámolyog, mint az ősz árnyék, igénytelenül, szánalmasan, szinte bocsánatot kérőn, hogy a világra jött. Megy. Huzódzik a lámpafény alól, messzire kitér a járókelőknek, olykor riadtan tekint a háta mögé. Ormótlan, férfilábra szabott cipője sáros, rubája tépett, nyilván a Hűvösvölgyben járt. Egy köteg rózsáért. Mert hideg van. A Duna fölött kegyetlen szél nyargalász, nyerit, kacag, vihog, esontig, velőig jár... És megy, siet, már a köruton jár, az uttest közepén, ahol a kocsik és autók száguldása elől tér ide, tér oda, mint aki nem talál elég szegényes helyet, hogy utjába ne legyen valakinek. Ebben a városban ő a kitérés, a megjuhászodás, a néma alázat, az élet pedig a kocsik párnáin ül és nyerit, kacag, vihog... esontig, velőig jár... A kaput becsapja a szél, a bölcsőben felsír a lázas gyerek, a férj pedig — lateiner, tanár — csempészett dohányból most tölti az ezrelik cigarettát. Este van. Nyolc óra mult. Az utca slete pezsdül, kocsik kocsik hátán, egyik autó a másikat kergeti, robogás, túlkölés... Vajjon hova mennek?

Az Orfeumok nézőtere olyan, mint a vegyeskereskedés. Az első sorok finom, rituális koponyáitól a karzat bővli kishivatalnokáig a társadalom minden rétege képviselve van. A földszinten és pályolyokban általában és törvényyszerűséggel a zsarogon uralkodik, hangosan és izléstelenül, s a munk-fajta ember önkéntelenül arra a gondolatra

jut, hogy ezek nem is annyira szórakozás, mint a demonstráció kedvéért váltják a méregdrága jegyet. Ezeknek nem a program a fontos, hanem a hangos vihogás, ezek nem a tréfákon mulatnak, ezek a saját hangosságuk körülütközői. A Steinhard és Rott-féle Kis-komédiában ugyancsak látjuk. De míg az orfeumokban, ha elvéve is, akad egy-egy keresztény szórakozó, itt lámpással sem lehet agresszív véreseábrázatoknál egyebet találni. Ugyazaz áll a Király-utca Mandli-mulatójára, no és a Trokaderára, amely utóbbi jöhrben fölötte bővelkedik. Tanumányuntra indult munkatársunk az illusztris helyen tizenkét kakasgyufa-fejű makkabeus ádáz mulatását élvezte végig. Bori ittak. Ihaj-tyuhaj, ugy a dolgba mámorosodtak, hogy — den Kupferengel neki! — a harmadik pohár után mind a husz áveget a padlóra öntözték.

És mert Budapest életének karakterét a bárkok adják meg, a szelid preludium után látogassunk el oda.

Tíz óra. Kezdődik. Szín: a New-York-bár és karmazsin. Mert lányok is vannak. A prénbundás portás kezein köröasztl bejutunk. A helyiség elegáns és tiszta, minden asztal foglalt. Az asztalon pezsgő, mellette zsidó, zsidó, zsidó. Mert minek szépítsük a dolgot? Vannak nem-zsidók és fél-zsidók is. Igy: Holloy Kamilla, Matyasovszky Ilona, Seelless Elza, Sugár Feri, Medgyasszay Hajnalka, Kertész Hedi, Selyem Janka, no és Becker Bábó. Eleget mondott volna röviden Bábót is mondani, mert hiszen Vörös István földbirtokost is felismertük, aki a pincérek szerint a „Jegjobb vendég”. Bábó is ezt állítja. Különösen, mióta megszaktadtak nemzetközi kapcsolatai. A sajtót Miklós Andor, Kázméri Kázmér és Battaszéki Lajos képviseli. Thalia Beöthy László, Feld Matyi és Leopold Kornél személyében vonul be. A mozi sem hiányzik. Déry Alfréd és Bolodrá Géza itt hegyezik a trükköket. És Bachruchéktól a

tékozló fia! Eppen csak Nidas Sándor hiányzik, hogy kiszkerkessze az öreg Bachruch köszívéből a fia számláját. Számla ugyanis van. Nagy.

És aki azt hiszi, hogy a Dohány- és Kertész-utca sarkán virágzó Intim-pálmakert hűs forrásait nem látogatják szomjuhozó szájak, annak megmondjuk, hogy Arany ur, a tulajdonos, más véleményen van. S jóllehet ez az Arany ur életének huszárkötéses fonolán nem mindég bizonyult a legmegbízhatóbbnak, ebben az egyben feltétlenül és bizonyosan igazat állít. Egyebekben a trágár kuplékban és hangtalan koloraturákban kimerült program után itt is ivás indul meg öté, ami nem forintokban értendő, hanem — mit, ezert! — tízezekben! Éjtélkor lecsuszik a roló, aztán nekifekszik a cigánybaollott szőke zsidó a nyafogatgatja muzsikáján a jó öreg Zerkovicot.

A szomszédos Viktória-szalón csak annyiban tér el Arany ur gazdálkodásától, hogy az éjféli utáni „külön lakosztályok árai” egyenesen hajmeresztők.

A Deli-bár szolid, ide a lipótvárosi multi-milliomosok járnak. Járnak. Néha nem járnak. Ilyenkor viszik őket.

A Gresham-bár még ennél is előkelőbb. Ide már antant-tisztek is el-látogatnak.

A Rákóczi-úti Tabarin is látogatott lokál, bár nem hát, csak orfeum, ahol most Pintér Imre és Parlaghy Kornélia énekel — tegyük hozzá — tisztességesen. Az ő kedvükért látogatnak ide hébe-hóba Batthyány Tivadar, Degenfeld Imre, Bethlen István, Szigay és Szopáry grófok, akik izelítőt adnak ennek a talmi, keserű világnak, hogyan kell mulatni jól, csendesen és magyarul.

Mert a szemben fekvő Imperial-bár a másik mulatási modor klasszikus iskolája. Berger Villy muzsikája mellett olyan bögést visz végbe a sibilók aranyifjusága, hogy a gyanutlan idegen a Tattersaalt véli felismerni benne.

Az Esküteri-láza éjjelében a színházak apróbb csillagjai lesznek beárnyékoló fellegek után, szóval ez a hely már nem az igazi.

Meg kell emlékeznünk az Amerikai szalonról is, amelyiknek sokkal kevesebb köze van Amerikához, mint Pártos tulajdonos urnak a háborus posztóhoz. Szóval értelmes ember. Egy fűtyülő bor százötven, egy pucos — förtelmes kotyvalék! — hatvan korona. Most nézem a jegyzeteimet, hát látom ám, hogy

még sem a *Park*, sem a *Kolibri*, sem az *Admiral*, de még az *Excelsior*-házról sem adtam le fotográfiát, holott, holott . . . a *Park*-bár üzletvezetősége ellen pont huszonnyolc följelentés után pont egy ítélet hangzott el illetékes helyen. Az sem jogerős. Mert úgy áll a dolog, hogy mikor már minden bárból kitessékelték a vendégeket, akkor „gyerünk a Parkba!” Okkal, móddal, szórmentén a *szálló* bejáróján körösztil bejutunk és időtlen-időkig ott maradhatunk, csak „dohány” legyen. A tiz-tizenkétezer koronás cech bagatell.

A *Kolibri*? Hm. Fiuk és lányok a szemét aljáról, betörők, zsebmetszők, mindenre kapható népbiztosok, akik *Manci* tulajdonosnő társaságában a liberális szabad lánykereskedelem alapján állanak.

Az *Admiral*-barról elegendő lenne annyit mondani, hogy a Magyar-utcában húzódik meg, de mert *vendégei között feltűnő sok a serdülő gyerkőc*, nem árt, ha egy kicsit megbotránkozunk rajta.

No és most már igazán legvégül az *Excelsior*-bár rituális publikumáról csak annyit, hogy nem papirra való. Be kell csukni a bárt is, a publikumát is. Menél hamarább, annál megnyugtatóbb.

Hajnal van.

A Margithidon egy asszony halad a budai hegyek felé. Kopott, rongyos, elnyűtt és fiatal. Beteg tüdejéből fel-felszökül a halál kutyája, aztán megy tovább, támolyog mint az őszi árnyék, igénytelenül, szánalmasan, szinte bocsánatkérően, hogy a világon van. A kocsik robognak haza felé, hideg van. Nagyon hideg . . . Fáért megy, rózséért lohog . . .

Budapest éjjeli életének döbbenetes rajza után megnyugvással vesszük a hírt, hogy a főváros közrendészeti bizottságának mai ülése behatóan foglalkozott a közerkölcsiség megrendszabályozásával. Mindenesetre legfőbb ideje már, hogy a háboru és forradalmak züllesztő hatása alatt ennyire süllyedt közerkölcsünk ügye erős és hivatott kezekre találjon. A kérdés, mely nem is annyira a főváros, mint inkább a rendőrség hatáskörébe tartozik, megokolttá teszi azt az óhajtasunkat, hogy a rendőrfőkapitányság a kiadott engedélyeket és azoknak nagyon is liberálisan értelmezett módozatait sürgősen revízió alá vegye.